

ПРАВНИ ЗАКЉУЧЦИ О ДОЗВОЉЕНОСТИ РЕВИЗИЈЕ

У периоду од 2014. године (после ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку - „Службени гласник РС“, број 55/14) до краја 2019. године, Грађанско одељење Врховног касационог суда је на својим седницама усвојило више правних закључака о дозвољености ревизије.

На седници Грађанског одељења одржаној дана 23.6.2014. године усвојен је правни закључак који гласи:

Врховни касациони суд може изузетно дозволити ревизију и када она није дозвољена по посебном пропису или по Закону о парничном поступку.

На седницама одржаним дана 3.3. и 10.3.2015. године усвојени су закључци о дозвољености ревизије, који гласе:

Примена одредаба ст. 1. и 3. члана 23. става 1. тач. 2. и 3. члана 13. и става 2. члана 14. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 55/14)

- 1. против правноснажних одлука донетих у другом степену после 31.5.2014. године (независно од времена покретања парничног поступка) вредносни цензус за дозвољеност ревизије одређен је одредбом става 3. члана 23. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку (динарска противвредност преко 40.000 евра односно преко 100.000 евра у привредним споровима).**

I

1. сва остала питања у вези дозвољености ревизије против правноснажних одлука донетих у другом степену после 31.5.2014. године треба ценити према Закону о парничном поступку који је био на снази у време покретања парничног поступка, односно у време укидања ако је одлука којом се поступак окончава укинута и предмет враћен на поновно суђење после 1.2.2012. године (члан 23. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку и члан 506. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС и 74/13-УС)¹ и ².

---

¹ Закључак се односи пре свега на примену одредаба о посебној ревизији-да ли се примењује одредба члана 395. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09) или одредба члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14). Ако се ради о одредбама члана 404. релевантно је да ли се примењују измене извршене Законом о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 55/14). Врховни касациони суд има различита овлашћења: на основу одредбе члана 395. не може дозволити одлучивање о посебној ревизији ако нема предлога апелационог суда; на основу одредби члана 404. пре извршених измена Законом о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 55/14) није везан предлогом апелационог суда, а после измена сам одлучује о посебној ревизији.

² Овим закључком прави се разлика да ли је поступак покренут пре или после 1.2.2012. године (исто дејство има и укидање после тог датума одлуке којом се поступак окончава и враћа предмет на поновно суђење) у првом случају примењује се Закон о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09), а у другом случају ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14) 2. Закон о изменама и допунама ЗПП („Службени гласник РС“ број 55/14) се примењује ако је правноснажна одлука донета у другом степену после 31.5.2014. године а парнични поступак покренут после 1.2.2012. године односно

2. Закон о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 55/14) се примењује ако је правноснажна одлука донета у другом степену после 31.5.2014. године, а парнични поступак покренут после 1.2.2012. године, односно ако је одлука којом се окончава поступак укинута и предмет враћен на поновно суђење после 1.2.2012. године³.

II

Изузетно, од претходних закључака ако је у поступку покренутом после 1.2.2012. године другостепени суд одлуком донетом после 31.5.2014. године преиначио одлуку и одлучио о захтевима странака или усвојио жалбу, укинуо одлуку и одлучио о захтевима странака, изузев ако се ради о трошковима поступка или камати као споредним потраживањима, о споровима мале вредности, о парницама због сметања државине или ако је посебним законом прописано да ревизија није дозвољена, дозвољеност ревизије треба ценити према одредби става 1. тач. 2. и 3. члана 13. Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку.

После ових закључака Грађанско одељење Врховног касационог суда је на седници одржаној 10.12.2019. године усвојило допуну закључка о дозвољености ревизије у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу.

1) Ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новцу, предају ствари или извршење неке друге чинидбе ако тужилац у тужби или у току првостепеног поступка није означио вредност предмета спора, нити се она може утврдити на основу одређене или плаћене судске таксе.

2) Изузетно, ревизија је дозвољена и када тужилац у тужби није означио вредност предмета спора нити је она утврђена у смислу одредбе члана 33. ЗПП, ако је одлуком суда тужиоцу наложено плаћање таксе према вредности спора меродавној за изјављивање ревизије.

III

На седници Грађанског одељења одржаној дана 2.6.2020. године усвојен је закључак о дозвољености ревизије, који гласи:

Када другостепени суд, одлучујући о жалби тужиоца укине првостепену пресуду и одбаци тужбу, ревизија тужиоца није дозвољена по члану 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку.

ако је одлука којом се окончава поступак укинута и предмет враћен на поновно суђење после 1.2.2012. године.

³ Овај закључак се односи само на примену Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14) и одређује када се примењује Закон о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 55/14)

Образложење за тачку II

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 12.11.2019. године није прихваћен предлог правног става који би гласио:

Ревизија је дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новицу ако тужилац у тужби или у току првостепеног поступка није означио вредност предмета спора, нити се она може утврдити на основу одређене или плаћене судске таксе.

Одељење је остало код правног става усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног суда Србије од 26.5.2003. године који гласи:

Ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима у којима се тужбени захтев не односи на потраживање у новицу, предају ствари или извршење неке друге чинидбе ако тужилац у тужби или у току првостепеног поступка није означио вредност предмета спора, нити се она може утврдити на основу одређене или плаћене судске таксе.

Овим правним ставом замењен је став 2. Закључка са саветовања грађанских и грађанског привредних одељења Савезног суда, врховних судова република и Врховног војног суда од 28. и 29.5.1986. године а који је гласио:

Кад ни у тужби ни у току првостепеног поступка тужилац није назначио вредност предмета спора а вредност предмета спора не може да се оцени ни на основу плаћене судске таксе, ревизија се сматра дозвољеном, јер странка не може да сноси штетне последице због пропуста суда који је у смислу члана 109. у вези са чланом 186. став 2. ЗПП, био дужан да позове тужиоца и поучи га да назначи вредност предмета спора.

Аргументација дата за правни став који је усвојен 26.5.2003. године, важи и данас. То значи да пропуст тужиоца да означи вредност предмета спора, тужбу не чини неразумљивом односно неуредном, ако она садржи све елементе из чл. 192. и 98. Закона о парничном поступку. У пракси се овом недостатку не придаје значај, па се тужилац због овог пропуста (не означавање вредности предмета спора), не може „наградити“ и правом на употребу ванредног правног средства. Пропуст или намера тужиоца да не означи вредност предмета спора треба њега да погоди. Овоме треба додати и чињеницу да већину тужби саставља пуномоћник (најчешће адвокат) и да су најчешћи мотиви изаостављања вредности предмета спора избегавање таксених обавеза. Због значаја процедуре, пораста образовног нивоа становништва, повећања броја квалификованих пуномоћника, чињенице да су правила поступка са коментарима доступна свакоме, може се применити традиционално правило да незнање закона никога не оправдава и да последице пропуста (намере) треба да сноси тужилац. Како је двостепеност уставна категорија која се у редовном поступку обезбеђује а ревизија ванредно правно средство то би се могло закључити да неозначавањем вредности предмета спора тужилац свесно пристаје на двостепену Уставом гарантовану правну заштиту и на тај начин се прећутно одриче права на употребу ванредног правног средства.

На истој седници предложено је да се постојећи правни став допуни, у складу са судском праксом.

Одредбом члана 403. став 3. Закона о парничном поступку је прописано да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

У пракси се дешава да тужилац не означи вредност предмета спора у тужби, а суд у поступку контроле обрачунате и наплаћене судске таксе применом члана 29. Закона о судским таксама по пријему тужбе на брз и погодан начин не утврди вредност предмета спора, односно провери вредност означену у тужби. У даљем току поступка тужилац означи вредност предмета спора која је меродавна за изјављивање ревизије а не преиначи тужбу у смислу чл. 199. до 201. ЗПП па у тој ситуацији ревизија против другостепене пресуде није дозвољена. Уколико тужилац у току парнице преиначи тужбу и означи вредност предмета спора која је меродавна за изјављивање ревизије, таква ревизија против правноснажне пресуде донете у другом степену је дозвољена јер се преиначена тужба сматра новом тужбом.

Уколико пак, суд, без означавања вредности предмета спора од стране тужиоца у тужби или утврђивања вредности предмета спора у смислу члана 33. Закона о парничном поступку наложи тужиоцу плаћање таксе према вредности спора која је меродавна за изјављивање ревизије, ревизија против правноснажне пресуде донете у другом степену је дозвољена, јер ревидент у тој ситуацији има оправдано очекивање да ће се о изјављеној ревизији одлучивати.

Како се на изложени начин поступа приликом оцене дозвољености ревизије било је потребно да се постојећи правни став Грађанског одељења Врховног суда Србије од 26.5.2003. године допуни тачком 2. овог предлога.

О б р а з л о ж е њ е **за тачку III**

Законом о изменама и допунама ЗПП ("Службени гласник РС" број 55/14) мењан је члан 403. став 2. тако да гласи:

"Ревизија је увек дозвољена ако је:

- 1) то посебним законом прописано;
- 2) другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака;
- 3) другостепени суд усвојио жалбу, укинуо пресуду и одлучио о захтевима странака."**

Пред Врховним касационим судом се појавило спорно питање да ли у случају када другостепени суд одлучујући о жалби укине првостепену пресуду и одбаци тужбу, тужилац може да ревизијом побија другостепену одлуку применом члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП?

Ако другостепени суд по члану 403. став 2. тачка 3. ЗПП, укине првостепену пресуду и одбаци тужбу он то чини решењем као врстом одлуке. Већ само та,

формално правна, чињеница је довољна да се у тим случајевима елиминише примена поменуте одредбе закона и да се о ревизији одлучује применом члана 420. ЗПП. Осим тога, а што је свакако важније, члан 403. став 2. тачка 3. ЗПП садржи и део који захтева да другостепени суд усвоји жалбу, укине првостепену пресуду, али и **одлучи о захтевима странака**, дакле мериторно оконча спор. Тек тада, дакле након одлуке о захтевима странака стичу се услови да се о изјављеној ревизији одлучује применом члана 403. став 2. тачка 3. ЗПП, наравно под условима да се не ради о изузецима из раније усвојених закључака Врховног касационог суда (трошкови поступка, камата). Одлука другостепеног суда која је наведена, не може да се сматра преиначењем првостепене пресуде што би омогућило дозвољеност ревизије по члану 403. став 2. тачка 2. ЗПП, без обзира која је странка изјавила ревизију.

Поред наведеног, ако се пође од разлога за измену ЗПП која је наведена, тј. од уставне гаранције из члана 36. став 2. по којој "свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву или на закону заснованом интересу" поменутом одредбом и тумачењем како је наведено не вређа се тај уставни принцип јер се у овом случају не ради о мериторној одлуци другостепеног суда. Решењем којим се одбацује тужба не одлучује се о тужбеном захтеву а тиме и праву на чије остварење – заштиту је он усмерен.